

Kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet

2009 - 2012

Vedtatt i Lier kommunestyre 8. desember 2008

INNHold

Sammendrag	3
1. Innledning og bakgrunn for planen	4
2. Overordnede føringer	5
Statlig anleggspolitikk og spillemiddelordningen	5
Folkehelse og fysisk aktivitet	5
Friluftsliv som helsefremmende aktivitet	7
Kommunale føringer	7
3. Behov for anlegg og aktivitet	9
Befolkningsstatus	9
Idrett og fysisk aktivitet i Lier	9
Anleggssituasjonen i Lier	11
Behov for aktivitetstiltak	13
Økonomiske forutsetninger og utfordringer	14
4. Handlingsmål for perioden 2009-2013	16
5. Handlingsprogram 2009-2013	18
Handlingsplan ordinære anlegg og rehabilitering	18
Handlingsplan nærmiljøanlegg	20
Handlingsplan enkle anlegg	21
Uprioritert langtidsplan 10-12 år	22
6. Evaluering av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2004-2007	23
Evaluering av handlingsmål 2004-2007	23
Evaluering av handlingsplan 2004-2007	24

Sammendrag

Kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet 2009-2012 erstatter Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2004-2007 som ble vedtatt i Lier kommunestyre 15.12.03, og prolongert til også å gjelde i 2008 da flere planlagte anlegg først viste seg å være realiserbare i 2007/08. Det er lagt fram planprioriteringer knyttet til spillemiddelsøknader og kommunale tilskudd og bevilgninger til aktuelle prosjekter for 2009. Det forutsettes årlige prioriteringer med utgangspunkt i foreliggende plan for 2010-2012.

Det er et økende gap mellom forventninger og realistiske muligheter for å innfri disse, både ved investeringer og standard på drift. Vi vet at idrettlagene våre – og til dels også innbyggerne mer generelt – har store ambisjoner og forventninger til utbygging og drift av dyre anlegg som haller, kunstgressbaner, kunstisbane og kunstsnoanlegg. Det er forventning om betydelige kommunale tilskudd/investeringer og mulig ressursinnsats ellers både i anleggsfasen og når det gjelder drift. Mange slike anlegg er ikke realistisk å legge inn i planene ut fra de kommunale ressursrammene vi har i dag. Etter kommunens vurdering kan imidlertid tilfredsstillende forhold for organisert idrett ivaretas gjennom videreføring av dagens kommunale tjenestetilbud. Tjenestetilbudet omfatter drift av anlegg, løypekjøring, opprettholdelse av driftstilskudd til idrettslag, gratis leie av haller/gymsaler og baner til trening for barn og unge, subsidierte leiepriser til voksne og for kamper og økt hallkapasitet via utbygging av ny flerbrukshall på Høvik-Stoppen.

I løpet av 2009-2012 legges det opp til større satsning på enkle helsefremmende tiltak og tilrettelegging for naturopplevelser. I tråd med statlig helsepolitikk bør Lier kommune i større grad legge til rette for etablering av aktivitetstilbud rettet mot mennesker som av ulike grunner er lite fysisk aktive. Eksisterende turstier og turveier både nær hjem og skole og i marka bør gjøres bedre kjent og tilgjengelig, gjerne med tilrettelegging for ulike trimaktiviteter. Behov for utbedringer eller nyanlegg bør vurderes.

I planperioden skal det lages plan for Eiksetraområdet og prioriterte tilretteleggingstiltak bør gjennomføres. Særlige tiltak for å sikre lovlige ridestier og redusere konflikter mellom ulike aktiviteter foreslås. For å følge opp politiske føringer om økt fokus på det historiske Lier bør det tilrettelegges for møte med kulturminner som berikende element ved fysisk aktivitet.

1. Innledning og bakgrunn for planen

Kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet er et politisk dokument som skal styre kommunens mål for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Lier.

Planen må dessuten utarbeides for å kunne søke om spillemiddelfinansiering av ordinære idrettsanlegg og nærmiljøanlegg fra Kultur- og kirke departementet. Prioriterte handlingsplaner for nærmiljøanlegg og ordinære idrettsanlegg er en forutsetning for å kunne søke om spillemiddeltilskudd i perioden. Handlingsplanene omfatter bare tiltak som det kan søkes spillemidler til.

Lier kommune skal legge forholdene til rette slik at befolkningen i Lier kan drive så vel organisert idrett som egenorganisert fysisk aktivitet. Men tilrettelegging er bare et første skritt, aktiviteter er det enkeltmennesker som står for, enten det skjer enkeltvis eller i uformelle grupper, i skolens regi eller gjennom den omfattende virksomheten som Liers mange idrettslag driver. Bare gjennom et godt samspill mellom liungene og deres organisasjoner på den ene siden, og kommunen på den andre, kan målene i denne planen nås.

Iverksetting av kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet ble vedtatt i Lier kommunestyre 11.03.08. I løpet av våren 2008 har idrettslag, frivillige organisasjoner, velforeninger og lokale ildsjeler bidratt med innspill til planen. Dette gjennom invitasjon til deltagelse og ved bruk av kommunens hjemmesider, kommunesidene i Lierposten og andre lokale medier.

I april 2008 arrangerte Lier kommune ved Kultur og fritid og Lier Idrettsråd et folkemøte med følgende agenda: Hvordan vil Liunger at idrettstilbudet og friluftslivet i Lier skal være om 5 år? Over 60 personer som representerte mange ulike aktører møtte opp for å diskutere utviklingen av idretten og friluftslivet i Lier. Idrettslag, mindre klubber, diverse frivillige organisasjoner, velforeninger, foreldreutvalg og flere skoler var representert. Dessuten deltok kommuneansatte og lokalpolitikere. Kultur og fritid ønsket særlig forslag til aktivitetstilbud og forslag til oppgraderinger av eksisterende anlegg. Arrangementet la opp til kafédialog med gruppediskusjoner, og dette resulterte i mange innspill til kommunal plan.

Foreldreutvalg, elevråd og administrasjon ved skolene har på oppfordring laget lister med forslag til oppgraderinger og utbygninger av nærmiljøanlegg. Det har dessuten blitt avholdt flere møter med idrettslag, organisasjoner og representanter for kommunale virksomheter som berører planen.

Plandokumentet har gjennomgått følgende politiske behandling:

- 1. gangs behandling i Miljøutvalget - 23.09.08
- 1. gangs behandling i Tjenesteutvalget - 24.09.08
- 1. gangs behandling i Formannskapet - 25.09.08

Høringsperiode: 26.09.08 – 07.11.08

15 eksterne høringsinnspill ble mottatt

- 2. gangs behandling i Miljøutvalget - 02.12.08
- 2. gangs behandling i Tjenesteutvalget - 03.12.08
- 2. gangs behandling i Formannskapet - 04.12.08
- Sluttbehandling i Kommunestyret - 08.12.08

2. Overordnede føringer – fysisk aktivitet og folkehelse

Staten utformer politikk med betydning for kommunalt planarbeid. I det følgende presenteres føringer som angår Liers kommunale plan for idrett og fysisk aktivitet; anleggsutbygning, spillemidler, folkehelse, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Statlig anleggspolitikk og spillemiddelordningen

Staten har som mål å bidra til utbygging og rehabilitering av infrastruktur, slik at flest mulig kan drive idrett og fysisk aktivitet. Det offentlige har imidlertid ikke ansvar for å etablere anlegg for alle typer særvidretter og ferdighetsnivå i alle lokale sammenhenger. Det er viktig og nødvendig at det foretas behovsvurderinger på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. I den forbindelse er det viktig for staten å fremheve at de viktigste målgruppene for bruk av spillemidler er barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år).

Spillemidler til utbygging og rehabilitering av idrettsanlegg skal bidra til en infrastruktur som gir befolkningen mulighet til å drive både egenorganisert aktivitet og aktivitet i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten.

Anlegg i lokalmiljøet som stimulerer og tilfredsstillende barns behov for fysisk aktivitet i organiserte og egenorganiserte former, prioriteres særskilt. Anlegg i tilknytning til skolens uteområde går også inn under tilskudd til nærmiljøanlegg. Når det gjelder ungdom, er det et mål å utvikle anlegg som tilfredsstillende ungdommens behov for utfordringer og variasjon. Ungdom må gis mulighet til å medvirke i utforming av anlegg. Anleggene bør fungere som gode sosiale møteplasser i lokalsamfunnene.

Spillemidler til utbygging og rehabilitering av idrettsanlegg med stort brukspotensiale, samt nærmiljøanlegg, er sentrale virkemidler med tanke på å innfri de statlige målene på anleggfeltet.

Tilskudd av spillemidlene kan bare gis til anlegg som er oppført i kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet, med unntak av enkle nærmiljøanlegg med kostnadsramme under kr 80.000. Kultur- og kirke departementet utarbeider hvert år nye forskrifter og bestemmelser om tilskudd av spillemidlene til anlegg for idrett og friluftsliv. Det gjøres til dels betydelige endringer i regelverk og retningslinjer fra ett år til et annet. Foreliggende plan er utarbeidet med bakgrunn i forskriftene som departementet sendte ut i juni 2008. Alle bestemmelser om spillemidler, søknadsskjema m.m. finnes på departementets internettside: <http://www.idrettsanlegg.no>.

Folkehelse og fysisk aktivitet

I folkehelsemeldingen – Resept for et sunnere Norge – Stortingsmelding nr 16 (2002- 2003) pekes det på at ”det er godt dokumentert at regelmessig fysisk aktivitet gir viktige helsefordeler og reduserer dødelighet og sykkelighet generelt:

1. Fysisk inaktivitet og overvekt øker risikoen for diabetes type 2, hjerte- og karsykdommer og flere kreftformer. Overvektige som er i god fysisk form har lavere risiko for disse sykdommene enn normalvektige i dårlig fysisk form.

2. Fysisk aktivitet er viktig for muskel-, skjelett- og leddhelse og for psykisk helse, og har også en plass i behandling og rehabilitering av en rekke sykdommer og tilstander.
3. Regelmessig og variert fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og optimal utvikling av muskelstyrke, kondisjon og motoriske ferdigheter hos barn og unge.
4. Kroppsbevissthet og fysisk mestring er med på å utvikle et positivt selvbilde, og legger grunnlag for bevegelsesglede og gode aktivitetsvaner.”

En viktig utfordring er å fremme fysisk aktivitet i de gruppene som er minst aktive. I følge Regjeringens handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009 er det nødvendig med tiltak på følgende områder for å oppnå visjonen bedre folkehelse gjennom økt fysisk aktivitet i befolkningen:

1. Tilrettelegging av fysiske omgivelser med vekt på tilgjengelighet for alle
2. Bidra til at det finnes lokale lavterskeltilbud og gode muligheter for fysisk aktivitet i fritiden, og på viktige arenaer som barnehage, skole og arbeidsplass
3. Motivere til en aktiv livsstil

Handlingsplanen for fysisk aktivitet er rettet mot beslutningstakere, planleggere og profesjonsutøvere/fagpersoner på alle nivåer i offentlig, privat og frivillig sektor. Gjennom sitt virke oppfordres disse til å realisere tiltak.

Handlingsplanen er innrettet mot hele befolkningen, og spesielt barn og ungdom og personer som er for lite fysisk aktive. Handlingsplan for fysisk aktivitet oppfordrer det offentlige til å bidra og ta ansvar. Det offentlige bør tilrettelegge for aktivitetstilbud til de som er lite aktive og ikke velger tilbud i regi av frivillige organisasjoner, private aktører eller aktiviteter i regi av det offentlige tjenesteapparat.

Buskerud fylkeskommunes folkehelsepolitikk

Buskerud fylkeskommune etablerte på bakgrunn av et fylkestingvedtak i 2002 Folkehelseprogrammet i Buskerud datert mai 2004. For å realisere Regjeringens handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009 har programmet følgende overordnede mål: ”Gjennom tverrsektorielt samarbeid gjøre det lettere for den enkelte innbygger i Buskerud å velge en livsstil som fremmer god helse og reduserer helseforskjeller.”

Det er primært innen livsstil Buskerud vil konsentrere sin innsats. Fysisk aktivitet er et av innsatsområdene, og folkehelseprogrammet vil konsentrere seg om å stimulere og tilrettelegge for fysisk aktivitet på hovedarenaer hvor samfunnet møter individer; barnehage, skoler, arbeidsliv og fritid.

Planen har en rekke delmål knyttet til hovedarenaene som gir en oversikt over fylkeskommunens politiske målsettinger for folkehelsesatsninger i Buskerud. Ettersom Liers kommunale plan for idrett og fysisk aktivitet 2009-2012 hovedsakelig legger opp til tiltak på arenaene skole og fritid er følgende delmål fra Buskeruds folkehelseprogram særlig aktuelle:

- Skolens utemiljø skal utformes på en måte som motiverer til egenorganisert fysisk aktivitet.
- Alle elever skal ha en time fysisk aktivitet hver dag innenfor skoletiden, gjerne i samarbeid med frivillig sektor (idrett, turistforening og friluftslivsorganisasjoner).

- Planlegging av boligområder, friarealer, skoler, næringsområder og samferdsel gjøres på en måte som stimulerer til fysisk aktivitet.
- Tilbud om fysisk aktivitet tilrettelagt slik som ”folk flest” ønsker den, i flere idrettslag.
- Stimulere frivillige organisasjoner til samarbeid for folkehelse, herunder fysisk aktivitet, kost, tobakk og rus.
- Stimulere frivillige organisasjoner til samarbeid med barnehager, skoler og arbeidslivet.

Det ble etablert en partnerskapsavtale mellom Buskerud fylkeskommune og Lier kommune om lokalt folkehelsearbeid i 2006. Avtalen legger opp til samarbeid knyttet blant annet til fysisk aktivitet med målsetting om at flere barn, unge og voksne skal være fysisk aktive. Lier kommune planlegger en kartlegging av tiltak i kommunen som hører inn under folkehelseområdet i løpet av kommende år.

Friluftsliv som helsefremmende aktivitet

I stortingsmelding nr 26 (2006-2007) om friluftsliv - En vei til høyere livskvalitet - tar regjeringen til orde for at friluftsliv i større grad kan være et virkemiddel i det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Friluftsliv bør opprettholdes som en viktig fritidsaktivitet i befolkningen. Hovedutfordringer for friluftslivet er å sikre allemannsretten, gi barn og unge muligheter til naturopplevelser og til å utvikle ferdigheter i friluftsliv, ta vare på friluftslivets natur- og kulturgrunnlag og muligheten til å oppleve stillhet, fred og ro som viktige kvaliteter for friluftslivet. Et virkemiddel for å sikre folk tilgang til friluftsområder er å sikre og utvikle attraktive arealer i skog og mark og strandsoner.

Kulturminner

I både boområder og friluftsområder finner vi bygninger, landskap, spor etter ferdselsårer og andre arkeologiske spor som kan defineres som kulturminner. For å skape interesse og engasjement for friluftsliv kan det etableres kulturmiljøer og legge til rette for møte med kulturminner i friluftsområder. Statens strategiske mål for bruk og bevaring av kulturminner er å ta vare på mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer og forvalte dette som bruksressurser, og som grunnlag for kunnskap, opplevelser og verdiskapning (St.meld. nr. 16 2004-2005 – Leve med kulturminner).

Den nasjonale storsatsningen for Kulturminneåret 2009 er Kulturminneløypa. Det er et nasjonalt prosjekt som skal utfordre lokale og regionale aktører til å samarbeide om å lage turruter som knytter sammen flere kulturminner. Rutene kan være lokale, regionale eller nasjonale og inkludere både materielle og immaterielle kulturminner fra både eldre og nyere historie.

Kommunale føringer

Kommuneplanens visjon

Kommuneplan for Lier 2002 – 2013 har en visjon der flere av punktene går rett inn i intensjonene med kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet:

Vår visjon er: Grønne Lier

Om 30 – 40 år skal liungene kunne si:

Vi har bevart

- naturområder, kulturminner og kulturlandskap
- trygge og aktive lokalsamfunn
- gode kår for barn og unge

Vi kan oppleve

- tilgjengelig strand i begge ender – langs Drammensfjorden og Holsfjorden
- store friluftsområder
- rekreasjonsmuligheter i nærmiljøet
- nærmiljø med gode møteplasser og bred deltagelse

Vi har utnyttet ressursene slik at vi har

- ivaretatt privat initiativ og engasjerte innbyggere
- et aktivt og mangfoldig kulturliv

Følgende delmål i kommuneplanens mål reflekteres i idrettsplanen:

Nærmiljø

Mål 6.1.2: I planlegging og tiltak skal det legges vekt på å utforme fysiske miljø som gir trygghet og mulighet til aktivitet for alle grupper. (Idrettsplanens handlingsmål 1)

Mål 6.1.3: Nærmiljøet skal ha sentralt beliggende arealer og lokaler for felles aktivitet. Det må spesielt legges vekt på møte-/lekeplasser for barn og ungdom. (Idrettsplanens handlingsmål 1)

Mål 6.2.4: Synliggjøre og støtte de frivillige organisasjonenes viktige rolle i nærmiljøet og betydningen for folks nettverk. (Idrettsplanens handlingsmål 4)

Miljø

Mål 7.1.8: Prioritere tilrettelegging for friluftsliv og bedre tilgjengelighet til strandområdene, Lierelva og andre nærrekreasjonsområder. Det skal spesielt tas hensyn til barn, unge og funksjonshemmede. (Idrettsplanens handlingsmål 2 og 5)

Lier kommune er i gang med revisjon av kommuneplan. Det er naturlig og nødvendig at det er god sammenheng mellom kommuneplanen og kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet også i årene som kommer. Det er derfor tett dialog innad i kommuneorganisasjonen for å sikre dette.

Liers kulturpolitikk

Kommunestyret drøftet høsten 2007 kulturpolitikken i bred forstand, og fastsatte som kulturpolitikken formål og hovedprioriteringer følgende:

”Lier kommune vil at kulturpolitikken skal bidra til personlig utvikling, rekreasjon og identitet. Allsidige og tilrettelagte kulturtilbud, viktige kulturinvesteringer og ønsket lokalsamfunnsutvikling skal sikres gjennom kommunale initiativ og tiltak, og gjennom samarbeid med frivillige, organisasjoner og næringsliv.

Kulturpolitikken skal ha særlig fokus på det historiske Lier og på barn og unge. En økt kultursatsing forutsettes sikret gjennom nødvendige ressursrammer til arbeidskapasitet og tiltak.”

Videre ble det vedtatt at:

” Visjonen Grønne Lier skal i kultursammenheng bl.a. kjennes ved allsidig friluftslivstilrettelegging og drift av grøntområder, men også ved arrangementer og kulturopplevelser i grønne Lier.”

Tilrettelegging for idrett og fysisk aktivitet er viktige tjenestebidrag i forhold til disse målene.

4. Behov for anlegg og aktivitet

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser eller andre undersøkelser som kan gi grunnlag for en statusrapport basert på mer eksakte tall. Data fra Norges Idrettsforbunds årlige registrering *Idrettsregistreringen* - sier noe om den organiserte aktiviteten, det samme gjør den oversikt kommunen har når det gjelder utleie av kommunale gymsaler, haller og fotballbaner. Det eneste område hvor en status er lett tilgjengelig, er for anleggssituasjonen.

Befolkningsstatus

Lier kommune har voksende innbyggertall. Selv uten netto innflytting øker folketallet i Lier med rundt 0,4 % årlig på grunn av høye fødselsoverskudd. Ved inngangen til 2003 hadde Lier ca 21 700 innbyggere, ved utgangen av 2007 ca. 22 700.

Det er pr. siste årsskifte følgende antall innbyggere i skolekretsene:

Høvik – 3253, Gullaug – 2431, Hegg – 4892, Egge – 1170, Oddevall – 972, Sylling – 1684, Nordal – 1316, Hallingstad – 2172, Henummarka – 2711, Heia – 2099.

I gjeldende kommuneplan er det potensial for å bygge ca. 440 nye boliger i Høvik krets, hvorav 300 i Hasselbakken/ Flåtan og ca. 50 boliger på Frydelund.

I følge vedlegg til langsiktig arealstrategi for Lier kommune 2009-2040 er det potesial for følgende boligutbygging i de øvrige kretsene, inkludert fortetting: Gullaug – 390, Hegg – 293, Sylling - 150, Heia – 210, Hallingstad – 0, Henummarka – 60, Egge – 80, Oddevall - 150, Nordal – 50.

Idrett og fysisk aktivitet i Lier

Det er 34 idrettslag i Lier med et samlet medlemstall på 10 055 i følge Norges Idrettsforbunds årlige registrering i 2008. Av medlemstallet er det 6241 menn og 3841 kvinner.

Kjønnsfordelingen er noenlunde jevn også i de ulike aldersgruppene, men med klar overvekt av menn i gruppen over 26 år. Generelt viser nyere forskning at stadig flere kvinner velger å trene på private treningssentre fremfor organisert trening i idrettslag.

Samlet medlemstall er vesentlig høyere enn tallene som lå til grunn for forrige idrettsplan 2004-2007, der samlet medlemstall for Lier kommune registrert i 2003 utgjorde 5993. Den

store økningen i medlemstall skyldes etableringen av Holtsmark golfklubb i Sylling i løpet av perioden. Klubben har hele 3312 registrerte medlemmer i 2008. Blant disse medlemmene er mange bosatt i Liers nabokommuner, slik også mange av medlemmene i Drammen og omegn Rideklubb har medlemmer fra mange nabokommuner og Sparta Bragerøen IL har mange medlemmer fra Drammen. Medlemskap i idrettslagene går ofte på tvers av kommunegrenser. Mange liunger benytter sikkert klubbtilbud i våre nabokommuner. Foruten økning i medlemstall i Lier IL perioden, har det skjedd lite vesentlige endringer i medlemstall i idrettslag i Lier.

Et stabilt antall løst organiserte grupper i Lier møtes til ukentlige treninger. Idrettslaget Friskis og Svettis tilbyr organisert gruppetrim til musikk og har et stadig voksende medlemstall. Friskis og Svettis rekrutterer primært i gruppen kvinner over 26 år, men har også unge fra 15 år og oppover og innvandrerkvinner blant sine medlemmer. Sylling IF har et populært spinningstilbud i Syllinghallen som brukes av mange voksne medlemmer av begge kjønn. I regi av private dansestudio foregår mye positiv fysisk aktivitet.

Antallet barn og unge under 19 år i idrettslag i Lier er i følge idrettsregistreringen 5140. Etter flere år med økende frafall i organisert aktivitet i aldersgruppen over 12 år i Lier har situasjonen nå stabilisert seg. De som er aktive i aldersgruppen 13-19 år er i stor grad ungdom som satser bevisst på en spesiell idrett. Idrettslagene har store utfordringer i å skulle gi tilbud som gjør at ungdommer som ikke ønsker å spesialisere seg i en idrett velger å drive med idrettsaktiviteter.

I tillegg til de organiserte idretts- og trimtilbudene har også åpen hall tilbud til ungdom vist seg å være populære. Lier IL håndball har organisert et slikt tilbud i Tranbyhallen og Lierbyen skoles foreldreutvalg i Lierbyen flerbrukshall. Nye tilbud er under vurdering.

Ballsport

Fotball samler mest utøvere, men forblir en guttesport, til tross for at Liungen IF i mange år har hatt et damelag helt i toppen av norsk kvinnefotball.

Håndballaktiviteten har holdt seg stabilt høy de senere år. Lier IL Håndball og Reistad IL har i flere år samarbeidet for å kunne tilby håndball til spillere i eldre junior og på høyere nivå med herrelag. Klubbene bestemte seg for å videreutvikle samarbeidet gjennom å gjøre permanente endringer og å sette høyere mål sportslig. Resultatet av dette ble stiftelsen av St. Hallvard Håndballklubb, 13. januar 2008. Klubben har i 2008 et Gutter 18 lag, et 2 divisjonslag og et 3 divisjonslag.

Volleyball var på vei opp i Lier-idretten med framgangene til Lier Volleyballklubb, men klubben har likevel slitt med rekrutteringen de siste årene. En rekke ungdommer har henvendt seg til klubben med ønske om å få spille og trene volleyball, uten at klubben har kunnet imøtekomme ønske med trenerkapasitet.

Ryttersport

Ryttersporten er jenteidrett nummer en og en av Liers største organiserte idretter etter medlemstall. I tillegg til det som skjer i regi av Drammen og Omegn Rideklubb, Sylling Rideklubb og Lier Travlag, er det et stort antall uorganiserte ryttere knyttet til mindre staller rundt om i hele kommunen. Ridning er en voksende aktivitet i Lier og man antar at det pr. i dag er minst 700 hester i Lier. Ridning og kjøring med hest kommer oftere i konflikt med

andre brukergrupper langs ferdselsårer. Hestesportsmiljøene ønsker bedre muligheter til å komme ut i utmark og ferdes på turveier og gamle kjøreveier.

Skiidrett

Skigruppene i idrettslagene har hatt en positiv utvikling. I tillegg til bredden har skimiljøet i Lier fått fram utøvere som har hevdet seg i toppen både nasjonalt og internasjonalt.

Lier har gode utøvere i skiskyting og idretten er voksende.

Anleggssituasjonen i Lier Kommune

Idretts- og friluftsanlegg, samt lokale kulturbygg i Lier kommune er registrert Kultur- og Kirkedepartementets elektroniske register for idrettsanlegg og spillemiddelsøknader. Det er registrert eksisterende 278 anleggsenheter. En fullstendig oversikt over anleggene, fordelt på ulike anleggstyper etc. finnes på www.idrettsanlegg.no. Registeret inneholder kart som viser lokaliseringen av samtlige eksisterende og planlagte anlegg.

Idrettsanlegg

Kommunen er relativt tilfredsstillende dekket med utendørs idrettsanlegg for de idretter som idrettslagene i Lier driver med. Det vesentlige unntaket er bandy. Eventuell utbygging av kunstisbane på Lier Stadion kan dekke dette behovet. Alternativt vil anlegg i Drammen være aktuelt. Drammen kommune vurderer aktuell tomt på Brakerøyabanen for mulig ishockeyhall.

Det er stort sett gode baneforhold med brukbar kapasitet over hele bygda for den store utendørsidretten fotball. Lag i alle aldersgrupper har mulighet til å trene og spille kamper på baner med god standard, delvis med unntak for banene på Tranby som er til dels svært nedslitte. Det er også god spredning og anleggsdekning av ballplasser til uorganisert aktivitet.

De store klubbene har imidlertid mange aktive som fører til mange brukstimer. En naturgressbane kan ikke utnyttes fullt ut siden gresset da slites helt ned. En kunstgressbane kan brukes langt mer intensivt. For å kunne tilby flere brukstimer, redusere vedlikeholdskostnadene pr. time og øke kvaliteten på baner er det laget kunstgressbane på Lier stadion og en sjuerbane med kunstgress på Tranby. Lier IL planlegger også å dekke hovedbanen på Tranby med kunstgress. Også fra Sylling er det innmeldt ønske om kunstgress.

Det er stor etterspørsel etter vinterdrift (med undervarme og vintervedlikehold) på kunstgressbanen på Lier stadion. Også på Tranby er det trolig aktuelt å planlegge for vinterdrift for ny kunstgressbane.

Kommunen har de senere årene vært opptatt av å tilrettelegge allsidige hovedanlegg. På Lier stadion finnes derfor i tillegg til fotballbaner og tennisbaner også trimløype, sandvolleyballbane, sandhåndballbane og frisbeegolfanlegg. På Sylling stadion finnes sandhåndballbane og friidrettsanlegg.

Haller og gymsaler

Hallkapasitet i forhold til antall barn og unge er relativt stor i Lier i forhold til kommuner som er sammenlignbare. Det er tre håndballhaller i kommunen; Syllinghallen som ble bygd for få år siden, Tranbyhallen og St. Hallvardhallen som har to håndballbaner. Hallsituasjonen i Lier oppleves imidlertid ikke som tilfredsstillende verken kapasitetsmessig eller med hensyn til vedlikeholdsstandard. Det er mer etterspørsel etter halltid i Tranbyhallen og St.

Hallvardhallen enn kapasitet. Planlagt flerbrukshall ved den nye Høvik-Stoppen skole med volleyballbane vil øke kapasiteten til trening for andre idretter enn håndball, og derved avlaste Tranbyhallen og St. Hallvardhallen noe. Hallen blir spesielt egnet til volleyball, dans og ulike former for gruppetrim. Idretten selv ønsker seg en ny stor idrettshall med håndballmål. Det vil foretas en utredning av hallkapasiteten i Lier i kommende planperiode.

Gymnastikksalene ved skolene er godt utnyttet til idrett og trim på kveldstid. Alle nyere anlegg har full tilgjengelighet for bevegelseshemmede.

Det er behov for rehabiliteringer av både St Hallvardhallen, Lierhallen og Tranbyhallen. Rehabiliteringer av de to førstnevnte hallene kan spillemiddelfinansieres og oppføres i denne planens handlingsprogram. Det kan ikke søkes spillemidler til rehabilitering av Tranbyhallen, men hallen planlegges likevel rehabilitert i perioden.

Lierhallen svømmehall

Publikumsbesøket i Lierhallen svømmehall har gått ned i løpet av de siste årene. Hvordan besøkstallene utvikler seg etter at Drammensbadet på Marienlyst med langt mer omfattende tilbud nylig åpnet, er pr. i dag for tidlig å si. Utviklingen kan også gå motsatt vei som et rimeligere og enklere svømmehalltilbud enn badeanlegget i Drammen. Lierhallen bør kunne utvikles som nisjeprodukt med større grad av samtidig bruk av flere grupper. Målet er å få til optimal åpningstid i forhold til etterspørsel og behov. Det er aktuelt å legge frem sak om Lierhallens fremtid.

Lier Svømmeklubb ønsker mer treningstid i Lierhallen, særlig for å kunne satse på talentutvikling. Innspill fra svømmeklubben om utvikling av nye samarbeidsformer bør vurderes i kommende planperiode.

Rideanlegg

Ridning har fått bedre forhold i Lier de siste årene. Drammen og omegn Rideklubb, som har det største rideanlegget i Lier, har utvidet sitt anlegg på Linnesvollen med blant annet spillemiddelfinansierte gjestestaller og ny ridebane. Dessuten har et planlagt ridehus på Linnesvollen nylig fått tilsagn om spillemiddelfinansiering. Linnesvollen Hestesportssenter er et fylkesanlegg og et av de beste rytteranlegg i landet. Det er imidlertid behov for å etablere flere rideveier i Lier. Rideveier er særlig etterspurt rundt Linnesvollen, på Tranby, i Lierskogen og i Kjekstadmarka.

Motorsport

Motorsport er en voksende idrett i Lier. Lier Motorsportsklubb er i ferd med å bygge opp Leirdalen motorsportssenter ved Damtjern. En crossbane er nesten fullført og en knattecrossbane og et teknisk bygg er under oppføring ved hjelp av spillemiddelfinansiering. Senteret med klubbhus og crossbaner gir mulighet for flerbruk og etablering av andre fremtidige prosjekter som for eksempel sykkelbaneanlegg og skisprintarena.

Golf

Golf kan spilles på Holstmark golfanlegg i Sylling. Ulven golfbane, som lå på Lierskogen, er nedlagt.

Skiløyper og skiskytingsanlegg

Det er god dekning og kvalitet på skiløyper rundt i hele bygda. Totalt prepareres om lag 200 km løyper om vinteren. Det etterspørres lysløyper i Tranby og Hennummarkaområdet. En

nedlagt lysløype på Tranby kan kanskje gjenåpnes i kommende planperiode, dersom det gjøres avtaler med grunneiere. Det kan etableres langrennsarena ved Eiksetra i planperioden, og på sikt kan en lysløype på Hennemmarka ved Kraft forlenges.

Det ble etablert et skiskytingsanlegg på Eggevollen i forrige planperiode som gir gode forhold for skiskyting. Kapasiteten er imidlertid sprengt. Drammen Strong ønsker å bygge et treningsfelt for skiskyting samt en lysløype med skøytetrase i Årkvisla ved Hvalsdammen. Feltet ligger i Lier kommune med Drammen kommune som grunneier. Dette anlegget vil kunne være tilgjengelig for lokalbefolkningen både i Lier og Drammen via en av klubbene som tilbyr skiskyting.

Et kunstsnonlegg som er under utbygging på Martinsløkka/Eiksetra vil bidra til å forlenge skisesongen både for aktive utøvere og turgåere, og vil kunne sikre snøforholdene i snøfattige vinterperioder.

Friluftsanlegg

Eggevollen - Garsjøområdet og Eiksetra er et interesseområde både når det gjelder idrett og allment friluftsliv både sommer og vinter. Det er mange ønsker og planer for anlegg og utvikling av området. Forholdene ligger godt til rette for å bruke dette området både som idrettsarena og som et senter for friluftsliv særlig rettet mot skoleklasser.

Behov for aktivitetstiltak

Det meste av fysisk aktivitet blant voksne skjer utenfor idrettslagenes organiserte tilbud, i form av fotturer, sykling, svømming og skigåing. Det er god dekning av turstier i Lier, men med økende krav til tilrettelegging er det behov for ekstra satsning på merking og rydding av stier. Det kan synliggjøres flere turveier både der folk bor, ved skoler og i marka. Turveier og turstier kan gjøres mer attraktive for flere ved å berike turopplevelsen med informasjonstavler om naturforhold, dyreliv og eventuelle kulturminner, samt ved oppsett av sittebenker og enkelt trimutstyr. Det kan skapes mer blest rundt turmål som Trim til topps ved å spe på med kulturopplevelser i form av konserter, dans eller kunstopplevelser i friluft.

Når det gjelder barn og unge er skolene en viktig arena. Lier kommune har derfor satset i flere år på å utvikle gode uteområder ved alle skolene. Dette bør fortsette. Nærmiljøanlegg som en arena for egenorganisert aktivitet er i mange tilfeller svært godt besøkt, enten det dreier seg om balløkker, sandvolleyballbaner, skileikanlegg eller skøytebaner. Det samme gjelder de mange gode skiløypene som Lier kommune er berømt for.

Lier idrettsråd gir tilskudd til aktivitetstilbud til ungdom i idrettshaller. Det arrangeres åpen hall arrangementer i Tranbyhallen og på Lierbyen skole. Lignende opplegg som har vært forsøkt i andre haller og gymsaler har hatt varierende oppslutning. Det er vanskelig å nå de unge som ikke driver organisert idrett på fritiden – men med hensyn til både helse og trivsel er dette noe som bør prioriteres. Det bør legges til rette for mer egenorganisert aktivitet for unge - i form av flere åpen hall arrangementer.

Lier kommune har i løpet av de siste årene satt i gang ulike tiltak for å få flere flyktinger og innvandrere til å være fysisk aktive og delta på aktiviteter som fremmer integrering. Det er for eksempel etablert et eget fotballag med flyktinger. Slike tiltak bør det også satses ytterligere på.

Økonomiske forutsetninger og utfordringer

Lier kommune har relativt gode forhold for organisert idrett, men møter økte forventninger om tilrettelegging som krever langt mer investeringer og driftsansvar enn kommunen kan make å innfri. Kommunens ambisjoner for aktivitetsanlegg og fysisk aktivitet tar utgangspunkt i hvilke anlegg vi allerede har og til hvilke utfordringer vi ser for idretten og den fysiske aktiviteten i bygda vår. Ambisjonene må også tilpasses de økonomiske rammer og muligheter som finnes.

Den kommunale investeringsrammen har de siste årene ligget på kr. 500.000. Summen er gjennom kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet knyttet direkte til delfinansiering av prioriterte kommunale anleggsprosjekter.

På driftsbudsjettet har vi en ramme på drøyt kr. 450.000 til nyanlegg, rehabiliteringer og nærmiljøanlegg - i tillegg til tilskuddsmidler til drift av idrettsaktivitet og private idrettsanlegg i idrettslagenes regi. Disse midlene sikrer derved både drift og utvikling av anlegg, og også det aktivitetstilbudet som drives i regi av frivillige organisasjoner.

Drift av de kommunale idrettsanleggene, vedlikehold og tilrettelegging av skole-, nærmiljø- og friområdene og egeninnsats mht. rehabiliteringer og utviklingstiltak er ivaretatt av tjenesteenheten Park, idrett og friluftsliv som er en del av virksomheten Kultur og fritid. For noen oppgaver er det inngått driftsavtaler med frivillige organisasjoner som gjør en jobb mot betaling eller som ubetalt brukerbidrag for å sikre driften. Kapasiteten bemanningsmessig har de siste ti årene blitt redusert gradvis med ca to årsverk, noe som bare delvis er kompensert gjennom samarbeidsavtaler med brukerne av enkelte av anleggene. Også driftsrammene har blitt strammere som følge av nedskjæringer. Driftsrammene er nå nede på et minimum i forhold til de arealene som skal skjøttes og de tjenestene som skal kunne tilbys for liungene i spleiselag med det lokale foreningsliv og foreldregrupper i Lier.

Gratis eller sterkt subsidiert bruk av idrettsanlegg og skolelokaler

Idrettslagene i Lier har gratis tilgang til lokaler og uteanlegg for barn og unges trening, og også kamper, cuper og enkeltarrangementer går delvis gratis og delvis til sterkt subsidierte priser. Dette utgjør en tilrettelegging av stor verdi og betydning for idrettslagene, og som er et av de viktigste virkemidlene kommunen kan stille med for å sikre lokal aktivitetsbredde.

Samarbeid om driftsoppgaver og rehabilitering med sikte på lavere driftskostnader.

Budsjettene for kommunale virksomheter strammes stadig inn. Det blir derfor vanskelig å vite hvilke rammer kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet må prioritere innenfor i årene som kommer.

Vi forutsetter at prinsippet om gratis eller subsidiert bruk av lokaler og anlegg fortsatt skal ligge til grunn. Vi håper å kunne legge til grunn at dagens rammer vil kunne opprettholdes både med hensyn til investeringsmidler, tilskuddsrammer og driftsrammer ellers jfr. ovenstående.

Det vil selv med utgangspunkt i disse forutsetningene være behov for i økende grad å få til lokalt samarbeid, ikke bare om investeringer og nye prosjekter, men også når det gjelder vedlikehold og drift. Det vil også – for både å kunne holde dagens anlegg i hevd, og for å

kunne følge opp nye anlegg og tilbud – være nødvendig å prioritere rehabiliteringer som sikrer oss lavere driftsutfordringer framover.

Realisering av færre prosjekter

Dagens rammer tillater ikke oppstart av mange store anleggsprosjekter. Allerede i dag er budsjetttrammene for 2009 bundet opp i stor grad gjennom tidligere vedtak for å sikre den kommunale finansieringen av kunstgressbanene på Lier stadion og Tranby idrettspark. Økt øremerket budsjetttramme vil gi mulighet for flere anlegg og oppgraderinger i tråd med prioriteringene framover. Dersom rammene til investeringer, tilskudd og drift blir strammet inn videre i forhold til i dag, vil selvsagt framdriften for planens tiltak og prosjekter bli redusert ytterligere eller stoppe helt opp. I verste fall kan også omfattende vedlikeholdsforfall for etablerte anlegg føre til krav om tilbakebetaling av utbetalte spillemidler. Dette må vi eventuelt komme tilbake til i de årlige gjennomgangene i handlingsprogrammene framover.

Driftskonsekvenser og driftsformer

I en stram ressursituasjon er det særlig påkrevet med realistisk og grundig vurdering av driftsstandarder og driftsorganiseringer av eksisterende anlegg og driftskonsekvenser ved nye anlegg.

Lier kommune har i dag driftsansvar for 56 anleggssteder/ 81 anleggsenheter rundt i hele bygda. Vi har inngått vedlikeholdsavtale med private på enkelte av dem, og ønsker å få slike på plass for flere andre i perioden der dette kan være realistisk.

En forutsetning for Lier kommunes prioriteringer av nye eller oppgraderte anlegg vil være at et lokalt engasjement fungerer som pådriver for prosjektet og som bidragsyter, fortrinnsvis både i anleggsfasen og i en driftsfase. Lier kommune er åpen for å vurdere privat drift der dette kan være hensiktsmessig, for rimeligere drift og/eller lokalt eierskap som ikke går ut over allmennhetens interesser. Egne erfaringer og innspill fra andre kan tyde på at store faste anleggsdriftsoppgaver kan bli tunge å bære for frivillige organisasjoner. Gode og realitetsorienterte prosesser må sikres i forkant av eventuelle nye driftsavtaler.

Interkommunale grensesnitt

Innbyggere og idrettslag går ofte på tvers av kommunegrensene for å finne anlegg eller aktivitetstilbud. Dette gjelder i retning inn i Lier for eksempel ridetilbudet til Drammen og Omegn Rideklubb på Linnsvollen, skiløypene våre og Sparta Bragerøens tilbud på Lier stadion. I retning Drammen kan Nøstedhallen, Drammensbadet og eventuell ny ishall være eksempler.

Dette kan oppleves utfordrende, både i forhold til investeringer og drift. Med jevne mellomrom dukker det opp enkeltsaker der problemstillinger og forslag til spleiselag reises. Hittil har Lier kommunes prinsipielle holdning vært at hver kommune tar ansvar for "sine" anlegg uten refusjonskrav eller økonomiske samarbeidsavtaler med nabokommunene. Denne holdningen er nå utfordret, og Lier kommune vil fremover være mer åpen for praktisk og økonomisk samarbeid som bidrar til realisering av prosjekter.

Ved enkelte typer anlegg, særlig spesialanlegg, arealkrevende og kostnadskrevenende anlegg kan det imidlertid være hensiktsmessig og samfunnsøkonomisk lønnsomt å vurdere interkommunalt samarbeid. Interkommunale anlegg bør ha en sentral beliggenhet og bør være lett tilgjengelig for brukere fra aktuelle samarbeidende kommuner. Grundige prinsipielle og

praktiske vurderinger bør gjennomføres dersom andre interkommunale investerings- eller driftssamarbeidsløsninger ønskes.

5. Handlingsmål for perioden 2009 - 2012

Lier kommunes hovedmål – Aktive liunger

Fysisk aktivitet gir både god helse og opplevd trivsel. Begge faktorene er viktige utgangspunkter for planens målsetning. I målet ligger ambisjonen om at flere inaktive blir fysisk aktive innenfor sine muligheter.

Lier kommune ønsker å legge til rette for et variert aktivitetstilbud for alle alders- og funksjonsgrupper. Tiltak som stimulerer til økt bruk av de unike muligheter for fysisk aktivitet og gode opplevelser som naturen i bygda gir, skal prioriteres.

Innbyggerne skal ha tilgang til enkle anlegg og områder for fysisk aktivitet i sitt nærområde. Anleggsutbyggingen skal søke å øke mangfoldet ved eksisterende anlegg.

Kommunen skal samarbeide med Lier idrettsråd, andre frivillige organisasjoner og sammenslutninger, grunneiere og nabokommuner. Spleiselag og samarbeidsprosjekter skal prioriteres, initiativ fra organisasjoner og lokalsamfunn skal lønne seg.

Handlingsmål 1 – ALLE BARN OG UNGE I FYSISK AKTIVITET

Det skal legges til rette for at barn og ungdom blir mer fysisk aktive. Flere barn og unge i jevnlig aktivitet.

TILTAK:

- Fortsatt allsidige nærmiljøanlegg ved skolene
- Fortsatt gratis treningstid for barn og unge
- Prioritering av tilrettelegging for fysisk aktivitet for uorganisert ungdom
- Motivere og tilrettelegge for at flere elever kan gå eller sykle til skolen
- Oppfordre skolene til å videreføre kompetanse som er utviklet i aktivitetsskampanjen "Aktiv 365"
- Aktivitetstilbud på Eiksetra skal brukes
- Idrettslag og frivillige organisasjoner oppfordres til å utvikle flere aktivitetstilbud til barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging

Handlingsmål 2 – FRILUFTSLIV FOR ALLE

Det skal fortsatt legges til rette for at flest mulig kan være aktive og oppleve trivsel ute. Økt bruk av eksisterende muligheter.

TILTAK:

- Tilrettelegge og sikre vedlikehold av stier, løyper og friområder i form av for eksempel rydding, merking, skilting, informasjonstavler og benker
- Tilrettelegge for enkle uteaktiviteter for alle alders- og funksjonsgrupper
- Tilrettelegge for universell utforming der det er mulig

- Tilrettelegge for møte med kulturminner
- Videreføre enkle aktivitetstiltak som Trim til topps og Ukas post
- Informere om turmuligheter der folk bor – også i form av turtips (Tur fra trappa)
- Gjøre forsøk med enkle bevegelsesanlegg langs turstier eller på naturlige møtesteder i utvalgte nærmiljøer

Handlingsmål 3 – TILPASSET ANLEGGSAMBIJON OG NYE DRIFTSFORMER

Lier kommune vil utarbeide driftsstandarder og driftsformer tilpasset den kommunale ressursituasjonen. Samarbeid og ansvarsdeling med frivillige, organisasjoner og andre ønskes videreutviklet.

TILTAK:

- Stimulere til privat utbygging og drift av idrettsanlegg og nærmiljøanlegg
- Stimulere til økt lokalt ansvar for vedlikehold av nærmiljøanlegg
- Utarbeide informasjonshefte rettet mot skoler og velforeninger om etablering og vedlikehold av nærmiljøanlegg
- Redusere antall kommunalt vedlikeholdte anlegg, evt. øke innsatsen på færre anlegg

Handlingsmål 4 – OPPRETTHOLDE TILBUD TIL ORGANISERT IDRETT OG FRILUFTSLIV

Lier kommune vil så langt mulig opprettholde et tilfredsstillende tilbud til de som driver organisert idrett og friluftsliv gjennom idrettslagene og friluftslivsorganisasjonene i Lier. Prioriteringer av ressurser til idrett skal skje i samråd med Lier idrettsråd.

TILTAK:

- Drifte kommunale anlegg tilfredsstillende for brukerne
- Opprettholde gratis treningstid for barn og unge
- Opprettholde driftstilskudd til idrettslag og organisert friluftsliv
- Opprettholde driftstilskudd til private idrettsanlegg
- Opprettholde brukertilsyn ved leie av haller og gymsaler

Handlingsmål 5 – UTVIKLING AV EIKSETRA

Lier kommune vil tilrettelegge for økt bruk av Eiksetra som friluftsområde.

TILTAK:

- Eikseterveien utbedres for å øke tilgjengeligheten til Eiksetraområdet
- Det utarbeides en plan for utvikling av Eggevollen-Eiksetraområdet med hensyn til infrastruktur, parkeringsplasser og aktivitetsmuligheter
- Samarbeid med DOT om drift og utvikling av tilbudet på Eiksetra

Handlingsmål 6 – RAMMER FOR RYTTERSPORT

Lier kommune vil bedre rammene for ryttersport og legge til rette for flere rideveier som også kan redusere konflikten med andre brukerinteresser.

TILTAK:

- Utarbeide ridekart for Lier
- Etablere lovlige, sammenhengende ridetraseer og informere om disse
- Samarbeid med hestemiljøene

6. Handlingsprogram 2009 - 2012

Finansiering av ordinære anlegg og nærmiljøanlegg vil normalt skje med følgende kapitalkilder:

- Kommunale tilskudd/investeringer
- Egenkapital fra private utbyggere
- Tilskudd fra spillemidler
- Dugnad/gaver/rabatter
- Lån

Spillemidlenes totale ramme varierer fra år til år, avhengig av overskuddet til Norsk Tipping AS. I 2008 var den totale rammen kr 690 000 000 til idrettsanlegg, hvorav kr 26 649 000 gikk til Buskerud fylke. Av dette beløpet fikk Lier kommune tildelt kr 877 000 (søknadssum kr 4 756 000). Til sammenligning fikk Drammen kommune tildelt kr 3 747 000 (søknadssum kr 36 555 464). Mye av midlene gikk til Marienlystbadet.

Det er ingenting som tyder på at Lier kommune får mindre tilskudd enn andre kommuner i Buskerud hvis man tar utgangspunkt i innbyggertall og ser søknadssummer i sammenheng med bygging av kostnadskrevende prosjekter som for eksempel badeanlegg og flerbrukshaller.

Det er et stort etterslep på innvilgelse av spillemidler, og dette er økende. Årsaken er ikke flere søknader, men at anleggene blir stadig dyrere. Overskuddet fra Norsk Tipping AS dekker ikke behovet. Det kan derfor ta flere år fra første gangs søknad til spillemidler blir innvilget. Dette kan føre til forsinkelser i anleggsstart og at kommunens handlingsplan ikke blir gjennomført i det tempo som er vedtatt.

Handlingsplan ordinære anlegg og rehabilitering

Handlingsplanen omfatter utbygging av ordinære idrettsanlegg, rehabiliteringer og anlegg for friluftsliv. Med ordinære anlegg menes anlegg for organisert idrett og fysisk aktivitet. For ordinære idrettsanlegg gis det spillemiddeltilskudd på inntil 1/3 av godkjent kostnad begrenset oppad til kr 700 000. Til større kostnadskrevende anlegg som flerbrukshaller, kunstisbaner eller kunstgressbaner, er tilskuddsbeløpet høyere. Friluftsanlegg får støtte på 50 % begrenset oppad til 700 000.

Handlingsplan med prioritetsliste må gjennomgå en årlig rullering etter hvert som aktuelle prosjekter blir klargjort for søknad om spillemidler. Dette gjelder både prosjekter som idrettslagene vil stå som byggherre for, samt kommunale prosjekter. Rekkefølgen nedover på prioritetslista er således av mindre betydning i denne omgang, det viktigste er at alle anlegg som er aktuelle i den kommende fireårsperioden er ført opp på prioritetslisten.

PRIORITERINGSLISTE ORDINÆRE ANLEGG OG REHABILITERINGER

Nr	Anlegg	Beliggenhet	Utbygger / ansvarlig	Total-kostnad	Spillemidler	Kommunal Egenkapital / tilskudd	Bygge-år
1	Ridehus	Linnesvollen	DOR	4 391 000	811 000	0	2009
2	Kunstgress 11er bane	Lier stadion	Lier kommune	6 584 000	2 017 000	807 000 ¹	2007
3	Kunstgress 7 er-bane	Tranby	Lier kommune	3 000 700	1 000 000	860 000 ²	2008
4	Div. tiltak motorsportsanl.	Leirdalen	Lier Motorsport	2 300 000	700 000	0	2009
5	Kunstsnøanlegg	Eiksetra	Sjåstad V/Lier IL	1 800 000	600 000	600 000 ³	2009
6	Flerbrukshall 16 x 24 m	Høvik/Stoppen	Lier kommune	13 200 000	4 000 000	0 ⁴	2009
7	Undervarme kunstgress	Lier stadion	Lier kommune	?	?	?	2010
8	Kunstisbane	Stoppen	Sparta Bragerøen	23 000 000	6 000 000	?	2010
9	Rehab. St. Hallvardhallen	Stoppen	Reistad IL	?	?	?	2010
10	Ridekart, skilt/merking	Lier	DOR/Lier kom.	?	?	?	2010
11	Rehab. Lierhallen	Stoppen	Lier kommune	1 800 000	?	?	2010
12	Kunstgress 11er-bane	Tranby	Lier IL	7 500 000	?	?	?
13	Langrennsarena	Eiksetra	Sjåstad V/Lier IL	?	?	?	?
14	Eiksetra friluftssenter	Eiksetra	Lier kom/DOT	?	?	?	?

Fire videreførte søknader fra 2008

Ridehus på Linnesvollen har fått utbetalt spillemidler for deler av anlegget i 2008, og må prioriteres på første plass for å kunne sende fornyet søknad for å få utbetalt restbeløp i 2009. Ved behandling av søknadene om spillemiddeltilskudd i 2008 var det tre anlegg som ikke fikk innvilget tilskudd. Kunstgress på Lier stadion og kunstgress på 7-er bane på Tranby som er fullført, og diverse anlegg (lys- og vanningsanlegg) i Leirdalen Motorsportssenter. Disse tre anleggene opprettholder sin prioritet på handlingsplanen for kommende periode med gjentatt spillemiddelsøknad.

Nye anlegg

Kunstsnøanlegg ved Eiksetra, som er et samarbeidsprosjekt mellom Lier IL og Sjåstad Vestre Lier, er igangsatt. Drifts- og finansieringsplan er utarbeidet og prosjektet er forhåndsgodkjent som spillemiddelberettiget. Det søkes om spillemiddeltilskudd i 2009, men anlegget kan ikke påregne kommunalt tilskudd før tidligst i 2010.

Planlagt flerbrukshall utgjør en del av det nye skoleanlegget Høvik-Stoppen og skal bygges i løpet av 2009. Hallen finansieres med avsatte kommunale midler til skoleutbygging samt at det søkes spillemiddeltilskudd.

Lier kommune prioriterer kunstisanlegg på Stoppen i handlingsplanen, til tross for at finansiering og drift av kunstisbanen er uavklart pr. i dag. Prosjektet støttes av Lier Idrettsråd og Buskerud Idrettskrets. Kommunen mangler gode isflater til bandy og andre skøyteaktiviteter. Kunstisanlegget med gummi-asfaltdekke kan brukes både til organisert idrett og uorganisert aktivitet, både sommer og vintertid. Etterspørsel etter en slik bane i de ca. åtte månedene uten is er imidlertid uklar og må vurderes nærmere opp mot tapet av naturgressbanen som bygges ned.

¹ Total finansiering over flere år. Regnskapstall.

² Total finansiering over flere år. Regnskapstall.

³ Kommunalt tilskudd utbetalt i 2010 eller senere.

⁴ Finansieres med egen bevilgning utenom kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet.

Ridekart, initiert av rideklubbene i Lier, er under planlegging med sikte på realisering i planperioden. I forkant av dette forutsettes avklarte grunneieravtaler og traseer egnet for ridning. Kunstgress på 11er bane på Tranby idrettspark har vært etterspurt i flere år. Det er behov for rehabiliteringer av garderobeanlegget til svømmehallen i Lierhallen og det vil søkes om spillemiddeltilskudd til dette i 2010.

Etter høring er følgende innmeldte prosjekter ført inn på prioritert handlingsplan; undervarme kunstgressbane på Lier stadion, rehabilitering av St. Hallvardhallen, langrennsarena ved Eiksetra og friluftssenter på Eiksetra.

Undervarme på Lier stadion står oppført for å sikre spillemiddelfinansiering. Dersom investeringskostnadene for undervarmeanlegg/tilkobling for kunstgressbanen på Lier Stadion ikke blir finansiert og innarbeidet i søknaden for 2009, må dette søkes separat i 2010.

De tre andre anleggsprosjektene kan realiseres i kommende fireårsperiode, forutsatt at prosjektenes ansvarlige, finansiering og framdrift avklares nærmere. Reistad ILs ønske om å rehabilitere St. Hallvardhallen prioriteres høyt ettersom hallen fremstår som noe nedslitt, og er med sin høye kapasitet en sentral arena for idrett i Lier.

Planlagt tursti og rehabilitering av hytte på Gjevlekollen, som var oppført på prioritert handlingsplan ved første gangs politisk behandling, går ut ettersom dette prosjektet ikke vil bli finansiert med spillemiddeltilskudd.

Handlingsplan nærmiljøanlegg

Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller område for egenorganisert fysisk aktivitet hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg. Rene redskapslekeplasser (sandkasser, husker, sklier, vipper, klatrehus osv.) faller utenfor ordningen.

Grunnlag for tilskudd er begrenset oppad til kr 400 000. Det kan gis tilskudd på inntil 50 % av godkjent kostnad, begrenset oppad til kr 200 000. Nærmiljøanlegg med kostnadsramme over 80 000 skal være med i kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet for å kunne søke spillemiddelfinansiering.

Det kan søkes om spillemidler inntil tre omganger (3 byggetrinn). Maksimalt tilskuddsbeløp til ett enkelt anleggssted er dermed kr 600 000 (godkjent total kostnad kr 1 200 000).

Prioritering av nærmiljøanlegg avhenger i stor grad av fremdriften i planarbeidet for de ulike prosjekter. Det er først og fremst lokale arbeidsgrupper som foreldreutvalg ved skoler og velforeninger som må stå for en betydelig del av både planlegging og gjennomføring av prosjektene. Bare prosjekter som er kommet så langt at de kan forhåndsgodkjennes, og har kostnadsoverslag og finansieringsplaner klare, kan det søkes spillemidler om innen den årlige fristen til Buskerud Fylkeskommune – 15. januar. Derfor vil det være nødvendig med en årlig rullering av handlingsplanen for nærmiljøanlegg, slik at man får prioritert de prosjekter som er klare for gjennomføring. Ved denne behandlingen vil også nye prosjekter kunne tas inn på prioritetslisten.

PRIORITERINGSLISTE NÆRMILJØANLEGG

Nr	Anlegg	Beliggenhet	Utbygger/ansvarlig	Total kostnad	Spillemidler	Kommunal Egenkapital/tilskudd	Byggeår
1	Oddevall skole nærmiljøanlegg	Oddevall	Lier kommune m/fl	275 000	137 000	100 000	2009
2	Gullaug skole ballbinge	Gullaug	Lier kommune m/fl	400 000	200 000	0	2009
3	Syilling skole nærmiljøanlegg	Syilling	Lier kommune m/fl	400 000	200 000	0	2009
4	Høvik/Stoppen skole nærmiljøanlegg trinn 1	Høvik	Lier kommune	400 000	200 000	0 ⁵	2010
5	Høvik/Stoppen skole nærmiljøanlegg trinn 2	Høvik	Lier kommune	400 000	200 000	0 ⁶	2010
6	Egge skole nærmiljøanlegg	Egge	Lier kommune m/fl	?	?	?	2010
7	Hegg skole nærmiljøanlegg	Hegg	Lier kommune m/fl	?	?	?	?
8	Hennummarka skole nærmiljøanlegg	Hennummarka	Lier kommune m/fl	?	?	?	?
9	Kunstisflate (fliser) Tranby idrettspark	Tranby	Lier kommune	?	?	?	?

De fleste skolene i Lier har spillemiddelfinansierte nærmiljøanlegg som er oppført i løpet av de siste tiår ved hjelp av egenkapital, dugnad og kommunale tilskudd. Oddevall skole som ikke ble prioritert i forrige planperiode, får førsteprioritet og kommunalt tilskudd i kommende planperiode. Nærmiljøanlegg ved Gullaug skole og Syilling skole fremmes av foreldreutvalg ved skolene som er innforstått med at det ikke kan gis kommunale tilskudd til disse spillemiddelanleggene i 2009. Foreldreutvalgene søker fondsmidler, sponsormidler og gaver for å realisere anleggsprosjektene.

Den nye Høvik-Stoppen skole trenger gode uteområder som fremmer fysisk aktivitet, og det er derfor planlagt flere nærmiljøanlegg på skoleområdet finansiert av skolens utbyggingsbudsjett og spillemidler. De resterende skoleprosjektene på listen er meldt inn i løpet av planprosessen og har lokale arbeidsgrupper som arbeider frem prosjektene.

Kommunen ønsker å sette opp en liten isbane som nærmiljøanlegg på Tranby i løpet av planperioden. Et felt på Tranby idrettspark kan dekkes av kunstis i form av fliser. Kunstisfliser er et relativt nytt tilbud som kan spillemiddelfinansieres, og en slik bane vil være velegnet til uorganisert skøyteaktivitet for både voksne, barn og ungdom.

Handlingsplan enkle anlegg

Støtte til mindre kostnadskrevenne anlegg kan søkes om hele året og behøver ikke være med i kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet. De er synliggjort her for å vise hva som kan realiseres i løpet av 2009-2012. Enkle nærmiljøanlegg har godkjent total kostnad begrenset oppad til kr 80 000 og nedre godkjente kostnadsramme er kr 20 000. Støtte gis til inntil 50 % av godkjent kostnad. Restfinansieringen må dekkes av via dugnader, gaver og andre tilskudd/

⁵ Finansieres med egen bevilgning utenom kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet

⁶ Finansieres med egen bevilgning utenom kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet

kommunen. En sum på kr 150 000 er satt av fra rammen til prosjekter prioritert i kommunal plan til slike tiltak de seinere årene, og dette bør fortsatt gjøres.

Listen under er basert på påbegynte prosjekter, forslag fremmet som innspill til kommunal plan og prosjekter som er realistiske med hensyn til ansvar, kostnad og dugnadsvilje. Etter høring er noen prosjekter tatt ut av listen fordi de ikke er realistiske i planperioden.

NÆRMILJØANLEGG OG FRILUFTSANLEGG MED KOSTNAD INNTIL KR 80 000

Anlegg	Beliggenhet	Utbygger/ansvarlig
Lierbyen skole: BMX bane	Lierbyen	Lier kommune m/fl
Tranby skole: Basketballstativer	Tranby	Lier kommune m/fl
Nordal skole nærmiljøanlegg	Nordal	Lier kommune m/fl
Kunstgress Ovenstadlia ballbinge	Lierskogen	Lier kommune m/fl
Natursti/trimløype langs jernbanelinjen	Reistad og Gullaug	Lier kommune m/fl
Div. anlegg Eiksetra friluftsområde	Eiksetra	Lier kommune/DOT
Engersand friområde	Gullaug	Lier kommune?
Tuverud ballplass	Sørumlia	Lier kommune m/fl

Uprioritert langtidspan 10-12 år

Denne listen viser lavere prioriterte/mindre avklarte anleggsprosjekter oppført i uprioritert rekkefølge. Anleggene på denne listen kan om nødvendig føres over til prioritert handlingsprogram ved årlig rullering av handlingsprogrammet, og realiseres dersom utbyggings- og driftsansvar avklares.

LANGSIKTIG HANDLINGSPLAN

Anlegg	Beliggenhet	Utbygger/ansvarlig
Aktivitetssenter	Tranby	Lier IL
Kunstgress 11-bane	Syilling	Syilling IF
Rehabilitering skytebane	St. Hallvardhallen	St. Hallvardhallen m/fl
Leirdalen motorsportsanlegg	Leirdalen	Lier Motorsportsklubb
Lysløype	Hennummarka o/Kraft	Lier IL
Orienteringskart Kraft	Hennummarka	Lierbygda O-lag
Orienteringskart Hørtekollen	Syilling	Lierbygda O-lag
Bevegelsesanlegg/trimanlegg ute	Tranby	Lier kommune
Bevegelsesanlegg/trimanlegg ute	Lier Stadion	Lier kommune
Kyststi Drammen – Gullaug - Røyken		Lier kommune m/fl
Gullaughalvøya friområde	Gullaughalvøya	Lier kommune m/fl
Lierstranda friluftsområde	Antmannsvingen	Lier kommune m/fl
Damtjern friluftsområde	Damtjern	Lier kommune m/fl
Hasselbakken nærmiljøanlegg	Nøste	Lier kommune m/fl
Vestre Kjenner ballplass	Heia Krets	?
Gifstad ballplass	Gifstad	?
Høvik terrasse ballplass	Høvik	?
Fagerliåsen ballplass	Syilling	?
Lierskogen flerbrukshall	Lierskogen	?
Ishall	Brakerøya	Drammen kommune m/fl

Noen anleggsprosjekter er ført opp med hensyn til antatte langsiktige behov på grunn av boligbygging og arealsikring til idretts- og frilufsaktiviteter. Dette gjelder blant annet anlegg på Hasselbakken/Nøste og Gullaughalvøya friområde. Etter høringsinnspill er aktivitetssenter

på Tranby i regi av Lier IL og ishall på Brakerøya i regi av Drammen kommune med flere ført opp på listen.

Foreslåtte opprustninger av lokale ballplasser må vurderes på lang sikt i forhold til om det er tilstrekkelig antall brukere. Lier kommune vil prioritere nærmiljøanlegg ved skoler fremfor lokale ballplasser.

6. Evaluering av kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet 2004 - 2007

Evaluering av handlingsmål 2004-2007

Handlingsmålene for 2004-2007 er i stor grad oppfylt. Nedenfor kommenteres de enkelte mål.

Handlingsmål 1: Lier kommune skal prioritere tiltak som fremmer trivsel og helse.

Tilgjengelighet i turområder er økt i form av merking, benker og bord.

Turstier i Kjekstadmarka, ved Eggevollen og på Altanåsen er ryddet og gjort mer tilgjengelige, blant annet av friluftsguppe organisert gjennom Frivillighetsentralen.

Flere turparkeringsplasser er etablert eller utvidet.

Etablert sykkel- og ridevei langs jernbanelinjen.

Prosjektet Trim til topps ble utvidet.

Turprosjektet Ukens Post i regi av Lierbygda Orienteringslag ble etablert og gjennomført i løpet av 2005 i forbindelse med friluftsåret og gjentatt og utvidet i 2008.

Stavganggruppe via Frivillighetsentralen har vært aktive.

Kommunen har samarbeidet med Drammen og Omegn Turistforening om utvikling av - - Eiksetra som frilufsområde og laget turopplegg for skolene.

Det er gjennomført friluftskurs for psykisk utviklingshemmede.

Turboka God tur ble utgitt i 2005. Den inneholder turtips både fra trappa og i utmark
God Tur - bokprosjektet etablerte "tur fra trappa"- begrepet, med markedsføring av turmuligheter i bomiljøer.

Det er satt opp informasjonstavler i Kjekstadmarka og på Altanåsen.

Det er laget flere sykkelkart.

Handlingsmål 2: Det skal legges til rette for at skolelever blir mer fysisk aktive

Aktivitetsprosjektet Aktiv 365 etablert på skoler i Lier.

Det er bygget en rekke nærmiljøanlegg ved skoler og boområder.

Det er etablert en gangvei fra Lierkroa til Lier stasjon som sikrer barn fra Reistad trygg skolevei.

Kommunens trafikksikkerhetsplan ble oppdatert i 2006.

Skoler har ansvar for utstyr i haller og gymnastikksaler, det er ikke laget statusrapport for utstyrssituasjonen i gymnastikksaler og idrettshaller.

Handlingsmål 3: Opprettholde et tilbud til de som driver konkurranseidrett gjennom idrettslagene i Lier

Kommunen har haller og idrettsanlegg som stilles til disposisjon for idretten.

Kommunen har etablert samarbeid med idrettslag når det gjelder tilsyn; idrettslag sørger for tilsyn i haller på ettermiddag og kveld ute og inne.

Driftstilskudd til idrettslag og private idrettsanlegg, gratis treningstid for barn og unge samt subsidiert bruk av anlegg er opprettholdt.

Det er lagt kunstgress på Lier stadion som ledd i rehabilitering for billigere drift.

Handlingsmål 4: Fremme allsidig aktivitet og friluftsliv gjennom idrettslagene

Det er gitt driftsstøtte til idrettslag med aktiviteter til barn og unge og ekstra driftsstøtte til allidrettstilbud som når mange barn.

Det er gitt støtte til enkeltarrangementer som Åpen hall og Full Guffe som prioriterer barn og unge som ikke deltar i organiserte aktiviteter.

Handlingsmål 5: Øke bruken av eksisterende anlegg og områder

Lier stadion har fått kunstgress på eksisterende grusbane og joggeløype rundt banen. Dessuten sandvolleyballbane og frisbeegolf.

Nærmiljøanlegg er utvidet og blitt mer allsidige, blant annet på Hennemmarka skole.

Det er behov for nytenkning omkring hvilke driftsformer som er mulig å utføre lokalt på frivillig basis.

Handlingsmål 6: Økt tilrettelegging av Garsjøområdet med Eiksetra som friluftsområde etter frigivelsen av Garsjø som reservevannkilde.

Garsjø er frigitt som reservevannkilde. Det er etablert natursti ved sjøen og aktivitets-/hinderløype, samt satt opp lavo ved Garsjø.

Garsjøkoia er tilgjengelig for allmenn bruk via Drammen og Oplands Turistforening.

Eikseter skoleanlegg er etablert.

Driftsavtale med Drammen og Oplands Turistforening er forlenget til 2013.

Det er satt av kr 700.000 til utbedringer av deler av Eikseterveien.

Handlingsmål 7: Nye prosjekt som vedtas i kommunens 4 årige Handlingsprogram prioriteres.

Prosjekter som står i handlingsplanen har blitt prioritert.

Evaluering av handlingsplan 2004-2007

Omtrent halvparten prosjektene på prioriteringslistene for ordinære anlegg og nærmiljøanlegg er gjennomført. Kommunale anlegg og anlegg som har sikret drift og vedlikehold har vært prioritert. En rekke prosjekter er trukket av utbyggere, oftest på grunn av manglende finansiering og dugnadsvilje.

Ordinære anlegg

I handlingsplanen for 2004-2007 var det oppført 19 prosjekter til prioritering under grupperingen ordinære anlegg. Her inngår både nybygg av idrettsanlegg og rehabiliteringer. 10 av disse er fullført eller påbegynt.

Blant de større prosjekter som ikke er realisert kan nevnes Liungen kunstgressbane.

Idrettslaget valgte å satse på bruk av Lier stadions planlagte kunstgressbane.

Planlagt Klubbhus Holtsmark Golfklubb, Sylling, er trukket av klubben.

Flere planlagte prosjekter er dessuten ikke realisert av ulike årsaker som mangel på beslutninger, grunneieravtaler, samarbeidsavtaler eller fordi det er uavklart hvem som skal stå

som utbygger og drifter. Dette gjelder blant annet lysløype i Kjekstadmarka, langrennsarena på Martinsløkka, rehabilitering av skytebane i St. Hallvardhallen og Gjevlekollen tursti med hytte.

Nærmiljøanlegg

Det ble oppført hele 39 planlagte nærmiljøanlegg i handlingsplanen for 2004-2007. En rekke av disse prosjektene kunne vært oppført i en langsiktig 10-12 årig plan for å vise en mer realistisk plan. Halvparten av disse prosjektene er gjennomført, i første rekke nærmiljøanlegg på skoler, opprusting av ballplasser, turveier og andre friluftstiltak.

Av prosjekter som ikke er realisert kan nevnes:

Oddevall skoles nærmiljøanlegg og en rekke planlagte elementer ved nærmiljøanlegg ved skoler som inngår i trinn 2- eller 3 søknader er ikke realisert på grunn av kostnad, kapasitet eller manglende dugnadsvilje. Dette gjelder også en del planlagte oppgraderinger av ballplasser i bomiljøer. Skatepark ved Lier stadion ble trukket på grunn av for høy kostnad. Flere sykkelstier er ikke realisert av ulike årsaker som manglende finansiering, dugnad, reguleringsavtaler og samarbeidsavtaler mellom kommuner.

Enkle nærmiljøanlegg og tilrettelegging

I handlingsprogrammet for 2004-2007 ble det ført opp en rekke enkle nærmiljøanlegg og tilrettelegginger med kostnad inntil 80 000 foreslått i en kampanje som Kultur og fritid gjennomførte høsten 2002. En rekke friluftstiltak er gjennomført slik det fremgår i evalueringen av handlingsmål 1. Mange gode forslag, flere av dem også foreslått på nytt i løpet av planprosessen i 2008, gjenstår og kan realiseres på sikt både i kommende fireårige planperiode og på lang sikt.